

КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Снісар Т.О.

науковий співробітник;

Крамаренко І.С.

кандидат педагогічних наук, начальник відділу,

Державна наукова установа

«Інститут модернізації змісту освіти»

ВИКОРИСТАННЯ КОРЕКЦІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ОБЛАДНАННЯ В СТВОРЕННІ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Кризові явища ХХ століття та прогресивний розвиток соціально-економічних відносин в країнах старої формації внесли зміни в ставленні суспільства до кожної людини. Міжнародні організації, створені в II половині ХХ століття, прийняли документи, що зафіксували вимоги до забезпечення прав і свобод кожної людини, дитини зокрема: Загальна декларація прав людини, Конвенція ООН про права дитини тощо. Для забезпечення усіх дітей рівним доступом до отримання освіти, без дискримінацій за будь-якою ознакою, міжнародні організації запропонували напрямки, якими потрібно рухатись країнам молодій демократії.

Україна дотримується вимог міжнародних організацій, законодавчим органом держави ратифіковано наступні документи:

- Загальна декларація прав людини;
- Всесвітня декларація про забезпечення, виживання, захисту та розвитку дітей;
- Конвенція ООН про права дитини;
- Конвенція про права осіб з інвалідністю.

В країні триває робота з розробки та вдосконалення нормативно-правової бази для інтеграції в освітній процес осіб з особливими потребами та створення інклюзивного освітнього середовища. Концепцією розвитку інклюзивної освіти в Україні щодо забезпечення дітей з особливими потребами та сенсорними порушеннями правом на

освіту передбачається впровадження спеціальної підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів для роботи з дітьми з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання, проведення консультативно-роз'яснювальної роботи з керівниками навчальних закладів, з громадськістю, батьками, розробка методичних матеріалів щодо використання інноваційних технологій у створенні доступного освітнього середовища.

Інклюзивне середовище в сучасних закладах освіти, архітектурна та територіальна доступність цих закладів для дітей з особливими потребами, відповідність засобів навчання вимогам науково/навчально-методичного забезпечення з педагогічної корекції мають об'єднати людей з різними фізичними можливостями та забезпечити гармонійний розвиток людської спільноти.

Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та іншими нормативно-правовими актами передбачено:

- забезпечення розвитку дитини в природному родинному колі;
- створення ресурсних центрів в кожній адміністративно-територіальній одиниці;
- створення спеціальних закладів освіти та закладів освіти з групами та/або класами з інклюзивним навчанням.

Перелічені ланки освіти повинні бути розташовані поряд з місцем проживання сім'ї з дитиною з обмеженими можливостями, щоб допомагати дітям адаптуватись до життя в суспільстві.

Оснащення закладів освіти обладнанням для реабілітації дітей з особливими потребами, засобами навчання для корекційної роботи здійснюється відповідно умов та потреб освітньої галузі. Поступове збільшення фінансування закладів загальної середньої освіти сприятиме забезпеченню спеціалістами високої кваліфікації з педагогічної корекції, створенню матеріально-технічної бази для інклюзивного навчання. Нормативно-правові документи щодо розвитку інклюзії в закладах освіти, створення центрів ранньої реабілітації дітей вплинули на прискорення роботи з реорганізації, трансформації, закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами, оновлення базових переліків засобів корекції та реабілітаційного обладнання для дітей з різними можливостями.

Оснащення спеціальних закладів освіти корекційними засобами навчання та обладнання унормовано наступними нормативно-правовими актами:

1. Примірний перелік корекційних засобів навчання та реабілітаційного обладнання для спеціальних закладів освіти, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) від 22 березня 2018 року № 271.

2. Типовий перелік спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах (групах) закладів освіти, затверджений наказом МОН від 23 квітня 2018 року № 414, в редакції наказу МОН від 21 червня 2019 № 873; зареєстровано в Міністерстві юстиції України 11 травня 2018 р. за № 582/32034.

Переліки налічують корекційні засоби навчання та обладнання спеціального призначення, які можуть та повинні використовуватись в закладах освіти для педагогічної корекції, реабілітації дітей з особливими освітніми потребами, в проведенні лікувально-профілактичних заходів в кабінетах лікувальної фізкультури, психомоторної корекції, медичних кабінетах, кімнатах для логопедичних та корекційних занять з дефектологами і психологами, спортивних залах тощо.

Оснащення закладів освіти необхідним устаткуванням, обладнанням, пристроями, корекційними засобами навчання повинно відповідати загальним та спеціальним вимоги до матеріально-технічного оснащення згідно із санітарно-гігієнічними правилами та нормами і є обов'язковим для їх організації в закладах освіти незалежно від типу та форми власності.

Смислове наповнення Переліків орієнтовно на нозологічний підхід, відповідно якого обладнання, засоби навчання для логопедичної та корекційної роботи, компенсаторні пристрої, комп'ютерне обладнання та програмне забезпечення представлено за розділами:

I. Обладнання загального корекційного призначення.

II. Комп'ютерні програми.

II.1. Засоби корекції ігрової діяльності осіб з особливими освітніми потребами різного віку та з різними порушеннями психофізичного розвитку.

III. Обладнання для осіб з порушеннями опорно-рухового апарату та осіб зі складною структурою порушення.

IV. Корекційні засоби навчання для осіб з тяжкими порушеннями мовлення, з порушенням опорно-рухового апарату та осіб з інтелектуальними порушеннями, в тому числі з розладами аутистичного спектра.

V. Обладнання для забезпечення корекції мовленнєвої сфери осіб з особливими освітніми потребами, в тому числі з тяжкими порушеннями мовлення.

VI. Корекційні засоби навчання для осіб із сенсорними порушеннями (зі зниженим слухом та глухих учнів).

VII. Обладнання для осіб із сенсорними порушеннями (зі зниженим зором та для сліпих учнів).

VIII. Корекційні засоби навчання для осіб сліпих та зі зниженим зором.

IX. Обладнання для кабінету психологічної реабілітації.

X. Обладнання для проведення уроків фізкультури, корекційних занять з лікувальної фізкультури, ритміки (для різних нозологій).

XI. Обладнання для ресурсної кімнати.

Застосування Переліків в облаштуванні закладів освіти, що здійснюють педагогічну/психологічну корекцією та реабілітацію (абілітацію) дітей з обмеженими можливостями, сприятиме поліпшенню ефективності курсової підготовки, підвищення кваліфікації вчителів, які працюють з інклюзивним групами/класами, навчання корекційних педагогів і батьків дітей з особливими освітніми потребами застосовувати в роботі з дітьми спеціальну техніку. Примірним переліком корекційних засобів навчання та реабілітаційного обладнання для спеціальних закладів освіти визначено загальні та спеціальні вимоги до засобів навчання з корекційно-розвитковою складовою, до реабілітаційного обладнання, відповідно яких виробники та заклади освіти забезпечують рівні умови для здобуття освіти дітям з різними освітніми можливостями.

Список використаних джерел:

1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-18#Text>
2. URL: <https://imzo.gov.ua/2018/03/23/nakaz-mon-vid-22-03-2018-271-pro-zatverdzhennya-prymimoho-pereliku-korektsijnyh-zasobiv-navchannya-ta-reabilitatsijnoho-obladnannya-dlya-spetsialnyh-zakladiv-osvity/>